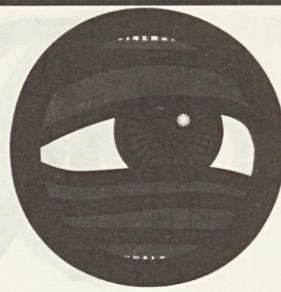

M

S

OMER KAVUR SKRIVNOSTNI OBRAZ GIZLI YUZ

Omer Kavur, v Parizu izobraženi turški režiser je že star znanec evropskih filmskih festivalov. Leta 1987 je prav v Benetkah dobil nagrado FIPRESCI za film **Hotel Domovina**, leto kasneje pa so v Cannesu zunaj konkurence prikazali film **Nočno potovanje**.

Evropska izobrazba omogoča Kavurju določeno distanco do turške vsakdanjosti, nekakšno nevtrarno platformo zapisovalca in opazovalca dogodkov, ki po pravilu sodijo v sfero iracionalnega, orientalnega itn. Film **Skrivnostni obraz** je nastal po romanu znanega in priljubljenega turškega pisatelja Orhana Pamuka, vodilna ideja pa je popotovanje glavnega junaka skozi resnične in duhovne pokrajine sodobne Turčije, po sledi skrivnostne ženske, ki seveda ni nič drugega kot poosebljenje življenjskega »spoznanja«. Ta fantazijski road-movie je Kavur posnel izjemno senzibilno, kot resen, toda vseskozi odmaknjen pripovedovalec. Skozi duhovne konture junakovega »putešestvija« se nevsiljivo, toda prav zato toliko bolj prepričljivo zarisuje podoba turškega podeželja, pozabljenega in izgubljenega na robovih uvožene evropske civilizacije, v katerem pa tradicionalne vrednote prednikov niso izgubile svoje magične moči.

Ž. E. M.

JILLALI FERHATI

PLAŽA IZGUBLJENIH OTROK

LA PLAGE
DES ENFANTS PERDUS

Predstavniki maroške kinematografije Jillali Ferhati je z nastopom v tekmovalnem programu letošnje Mostre tretjič preskočil Sredozemlje in se uspel uvrstiti v tekmovalni program, kar mu v Cannesu v letih 1978 in 1982 ni uspelo.

Plaža izgubljenih otrok je poetična pripoved o čisto nič poetičnih ostankih tradicionalizma, ki v sodobnem Maroku še vedno oklepa ženske. Mlada ženska po imenu Mina ubije svojega ljubimca, s katerim je zanosila, in ga pokoplje na peščenici plaži. Oče jo zapre v hišo in poskuša otroka podtakniti svoji drugi neplodni ženi, toda Mina v zadnjem, obupnem poskusu reši sebe in še nerojenega otroka iz primeža hipokrizije in konformizma. Njeno prihodnje življenje bo sicer negotovo, toda svobodno. Jillal Farhati je scenarij napisal sam, v glavni vlogi pa nastopa igralka iz vseh njegovih filmov, zvezda maroškega filma Souad Farhati. Brez dvoma soliden prispevek maroške kinematografije.

Ž. E. M.

KRIK IZ STENE SCHREI AUS STEIN

režija: Werner Herzog
scenarij: Hans-Ulrich Klenner in Walter Saxer po ideji Reinholda Messnerja
fotografija: Rainer Klausmann
glasba: Ingram Marshall, Sarah Hopkins, Stewart Dempster, Atahualpa Yupanqui
igrajo: Vittorio Mezzogiorno, Mathilda May, Stefan Glowacz, Donald Sutherland, Brad Dourif, Werner Herzog
Nemčija/Francija/Kanada/Italija/Argentina
1h46

Herzog je človek projektov in šele nato človek s filmsko kamero. Njegovi filmi so vedno nekakšno konceptualno dejanje, katerega »stranski produkt« je filmsko delo. **Fata Morgana** (1970) je Saharski projekt, **Aguirre, božji srd** (1972) Pragozdni, **Odmevi iz temnega kraljestva** (1990) Bokasin, **Tam kjer sanjajo zelene mravlje** (1984) je projekt avstralskih domorodcev, najbolj ekstremen pa je **Fitzcarraldo** (1982), kjer uničujejoča obsedenost z umetnostjo ni le problem Klause Kinskega, temveč tudi Wernerja Herzoga. Ali pa **Stekleno srce** (1976), kjer so igralci nastopali pod hipnozo... Tovrstno režiserjevo izzivanje ekstremnih situacij je vredno psihoanalize (tudi zaradi rodovnika Stipetič), čeprav je zgovoren že podatek, da je Herzogova buldožerska narava prebijala že v puberteti, ko je lahko kristalno jasni odločitvi, da postane filmar, ponoči delal v železarni, podnevi pa snemal. Tudi z ukradeno filmsko kamero, če ni šlo drugače.

Krik iz stene je ponovno psihofizični projekt — to velja tako za filmsko ekipo, kot tudi za tiste, ki jih je ekipa interpretirala (osvajalca višin, tirolskega Italijana Reinholda Messnerja, ki je takorekoč golorok zlezal na Himalajo in Mont Everest). Na najbolj izzivalno goro sveta, Cerro Torre (Patagonija), se odpravita dva osvajalca — vsak s svoje strani in vsak s svojo tehniko. Spodaj ju čaka ženska, ki je posredno vmešana v alpinistično konkvistadorstvo. Toda njuna ženska, ledena kot je, še zdaleč ni prva ženska tega filma. Kot se za film spodobi, je vedno odsotna prva dama, ki osvaja s podobo in ki s svojo usodno od-

sotnostjo moškega spravi ob um, tokrat pa še ob štiri prste in na vrh gore Cerra Torre. **Fingerless**, človek brez prstov (Brad Dourif) je usodni ženski Mae West pisaril na stotine pisem in ji med drugim povedal, da je prav v njeno čast osvojil goro Cerra Torre. Njegova zmaga, ki je sicer poplačana z odgovorom (*»Hej, dragec, pridi k meni v Hollywood; vedi, da te tukaj čakajo še druge vzpetine!«*), pa je hkrati tudi poraz drugega — verujočega alpinista, ki na vrhu nore gore zagleda sliko Mae West. Njegovo tekmovanje z goro in predvsem z vremenom, ki je nevarnejše od same gore, se ob tem prizoru za trenutek izniči. Nekdo je tam že bil. Pred njim. S povsem drugačnimi nagibi. Brez žrtve. Brez primatov. Najlepši možni **Hapy End**. Ko je uspeh tudi poraz. Tudi Herzog je uspel. Kamere je spravil tja, kjer jih Hollywood ne bi ravno potiskal. Toda domorodci v Patagoniji so vznemirjanje gore in vrhanje po njej dojeli kot poraz. Poraz njihovega miru!

MAJDA ŠIRCA

Werner Herzog: »Ponavadi je tako, da Švicar pleza v navezi z Japoncem, Jugoslovan s Tirolcem. Neverjetne situacije ne zahtevajo le posebnega psihološkega stanja, pač pa harmonijo gibov — podobno kot v najbolj zahtevni baletni predstavi — lepoto!«
Mistična želja trga skrivnosti: izstopiti iz okolja bivajočnosti. Aoristia!!

N. Z.